

नगर उपप्रमुख विमला तामाङ्गले
कालिका नगरसभामा प्रस्तुत गर्नु भएको

कालिका नगरपालिकाको
आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेट वक्तव्य

कालिका नगरपालिका
रेडक्रसग्राम चितवन
२०८०

कालिका नगर सभाका अध्यक्षज्यू

नगरसभा सदस्यज्यूहरु

"समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली" को राष्ट्रिय दीर्घकालिन सोच र बागमती प्रदेश सरकारको "सुसंस्कृत र सुखी जनता: समाजवाद उन्मुख समृद्ध प्रदेश" को दीर्घकालिन सोचसँग तादम्यता गर्दै "समृद्ध कालिका, सुखी कालिकाबासी" बनाउने दीर्घकालिन सोच सहितको नगरको समष्टिगत विकासका लागि आर्थिक, भौतिक, सामाजिकर सांस्कृतिक क्षेत्रको उच्च विकास सहित वातावरणमैत्री, समावेशी, न्यायपूर्ण तथा सुशासनयुक्त नगरपालिका निर्माण गर्ने दीर्घकालिन लक्ष्य प्राप्ति गर्न कालिका नगरपालिका बाट लक्षित गरिएको निति तथा कार्यक्रम अनुसार आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा आफैलाई गौरवान्वित ठानेको छु । यस अवसरमा स्वतन्त्रता समानता न्याय सहितको संङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाको दिशामा अग्रपङ्तीमा रहेर शाहदत प्राप्त गर्ने सम्पूर्ण शहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु ।

सभाका अध्यक्ष एवम् सदस्यज्यूहरु

नेपालको संविधान, स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन र कालिका नगरपालिकाले गत वर्षहरुमा लिएका नीति तथा कार्यक्रम समेतलाई मध्येनजर गरी आगामी आर्थिक वर्षको बजेट प्रस्ताव गरेको छु । स्थानीय तहको दोश्रो निर्वाचन पश्चात पहिलो बर्षे कार्यकालको समाप्ति र दोश्रो बर्षको पूर्ण बजेट पेश गर्न गईरहेको सन्दर्भमा गत विगत बर्षहरुमा नगरपालिकाले गरेका मुख्य मुख्य कार्य र उपलब्धीहरुको स्मरण गर्न चाहन्छु । नगरक्षेत्रको शहरी क्षेत्रका मुख्य सबै सडकहरु कालोपत्रे भईसकेका छन् । सहायक सडकहरु पनि स्तरउन्नती हुने कार्य र नयां ट्रायाक खोल्ने योजनाहरु निरन्तर रुपमा अगाडी बढेको छ ।

नगरको पहाडी क्षेत्र ११ नं वडा कार्यालय जोड्ने सडक पनि तिव्र रुपमा स्तरउन्नती गर्ने कार्य अगाडी बढिरहेको छ । यसै गरि सडक दुर्घटना लाइ न्युन गर्न खोलेसिमल बजार वाट क्लव चोक बाटो विस्तार गरि मोजायक टायल राखे र पैदल यात्रु मार्ग बनाउने योजना सम्पन्नको चरणमा रहेको छ । १० नं वडा कार्यालय भवन निर्माण कार्य सम्पन्नको चरणमा रहेको तथा सबै वडा कार्यालयकार्य पुर्वाधार युक्त भएका छन् । सबै विद्यालयहरु , सबै वडाकार्यालय हरु र स्वास्थ्य संस्थामा इ हाजिरिको व्यवस्था मिलाइएको छ । निर्माणधिन रहेका संरचना हरु निर्माण सम्पन्न भएका छन् । कालिका नगरपालिकाको स्वास्थ्य संस्थाहरु वाट थप स्वास्थ्य सुविधाहरु तथा प्रयोगशाला परीक्षण का सेवा हरु विस्तार भएका छन् । अधिकांश चेपाङहरुको वस्ती रहेको पहाडी क्षेत्र सिद्धिबाट नगरपालिका जोड्ने मुख्य सडकको वीचमा रहेको कयरखोला वर्षादको समयमा नगरपालिकाको १० र ११ नं वडाबासीलाई आधारभूत सेवा प्राप्त गर्न पनि असहज भएको अवस्थामा हाल आएर सडक पुल निर्माण सम्पन्न भएका छन् झोलुङ्गे पुल र नगरक्षेत्रका अन्य स्थानमा कलभर्ट निर्माण तथा विस्तार को कार्यहरु पनि

सम्पन्न हुने चरणमा रहेको कुरा निवेदन गर्न चाहन्छु । नगरपालिका गठन भएपश्चात थालनी भएको मुख्य प्रशासकीय भवन, निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा छ र आगामी आर्थिक वर्षबाट नगरपालिकाको सेवा मुख्य प्रशासकीय भवनबाट सञ्चालन हुने कुरा जानकारी गराउदछु ।

आर्थिक विकास तर्फ सहकारी समुह मार्फत आय आर्जनको लागि केरा खेती, मौरिपालन, तरकारी खेती, बाखा पालन, वंगुर पालन तथा पशुपालन व्यवसाय दुग्ध उत्पादन क्षेत्रमा अनुदान तथा नविनतम प्रविधि हस्तान्तरण गरिएको छ ।

शैक्षिक क्षेत्रको विकासमा उल्लेख्य लगानी वढाइएकोले नगरपालिका ले यस वर्ष लटौली, दैतेश, वनकट्टा विद्यालय, भिमोदय उच्च मा.वि., पृथ्वी मा.वि., रेडक्रस माध्यामीक विद्यालय को भवन निर्माण कार्य सम्पन्न गर्नुका साथै थप २ वटा सामुदायिक विद्यालय लाई यातायात उपलब्धता गराउने कार्यको लागि विद्यालय बस उपलब्ध गराउने कार्यक्रम निरन्तर रुपमा अगाडी बढिरहेको छ ।

विभिन्न माईल स्टोन समेतको कार्ययोजनाका साथ योजना लगाएतका समग्र अनुगमन र मुल्यांकनका कार्यहरू लाई तिव्र बनाइएको छ जसको प्रभावले विद्यालयहरूमा सुधार भएको नतिजाहरू प्राप्त भएका छन् । नगरपालिकाको विगत आ.ब. देखि ०७८-०७९ सम्म कुल बेरुजु रकम १९ करोड २२ लाख ५२ हजार ५३९ रुपैया रहेकोमा यस वर्ष बेरुजु फछ्छौटको वर्षको रुपमा लिइ कार्ययोजनाका साथ लागी हाल सम्म रु १५ करोड ३१ लाख ९५ हजार ५ सय ३९ रुपैया बेरुजु फछ्छौट गरिएको छ । यसै अनुसार आ.ब.०८०-०८१ मा यस नगरपालिका को बांकी बेरुजु फछ्छौट गरिनेछ ।

कालिका नगरपालिकाले प्रशासकीय कार्यविधि (खर्च मापदण्ड तथा आन्तरिक नियन्त्रण) नियम २०७९ बनाई प्रभावकारी कार्यन्वयनमा ल्याएको छ । जसको फलस्वरुप आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली मा सुधार भएको छ ।

नगरपालिकाले विगत बर्षहरूदेखी निरन्तर रुपमा गरेको लगानीको प्रतिफल स्वरुप कृषिजन्य र पशुजन्य उत्पादन जिल्लाका अन्य स्थान तथा जिल्ला बाहिर समेत निकासी भईरहेको छ ।

मुख्य वालीहरूको उत्पादन उल्लेख्य मात्रामा वृद्धि भएको छ भने हरियो तरकारी, च्याउ, केरा, मह, दुध र मासुको लागी बाखा जिल्ला बाहिर निकासी भएको छ ।

नगरको पहाडी क्षेत्र हुँदै आँउने नदिले बर्षेनी तल्लो तटिय भाग कटान डुवान गरी ठुलो धनजनको क्षति हुने समस्या समाधान गर्न थाड खोला, बुड खोलालाई व्यवस्थापन योजना कार्य शुरु भएको छ । समग्रखोला व्यवस्थापनको लागी डिपीआर को तयारी शुरु भएको छ ।

सिंचाइका लागी कुलो निर्माण, स्तरउन्नती तथा सफाइ , तट्वन्धन जस्ता कार्यहरु भएका छन् ।

जग्गा वर्गीकरणको काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ । अव्यवस्थित बसोवास, दलित भूमिहिन, सुकुम्वासी हरुको लगत संकलन र प्रमाणीकरणको काम भइ रहेको छ ।

उद्दमशीलता तर्फ ८० जनाले तालिम तथा प्रविधि प्राप्त गरेका छन् । यसले गर्दा व्यवसायीक र स्वरोजगारको लागि वातावरण सृजना भएको छ ।

सभाका अध्यक्ष तथा सदस्यज्यूहरु

अव म कालिका नगरपालिकाको चालु आर्थिक वर्षको २०७९/०८० को आर्थिक गतिविधि तथा बजेट कार्यन्वयनको समिक्षा गर्न चाहन्छु ।

चालु आर्थिक वर्षमा रु ५ करोड ४० लाख राजश्व सङ्कलन हुने अनुमान गरिएकोमा जेष्ठ मसान्त सम्म रु २ करोड ५६ लाख प्राप्त भएको हुँदा चालु आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्ममा जम्मा रु ३ करोड सङ्कलन हुने संशोधित अनुमान पेश गरेको छु ।

चालु आर्थिक वर्षमा नगरपालिकाको कुल खर्च रु ९२ करोड ३७ लाख ६८ हजार रुपैया मात्र हुने अनुमान गरिएकोमा संघिय सरकार तथा प्रदेश बाट बजेट प्राप्त नभएको ले रु ९० करोड २२ लाख ४२ हजार कायम भएको छ । यसै अनुसार प्रदेश सरकार र संघीय सरकार बाट प्राप्तहुने राजश्व वांडफांड को रकम २३ करोड ९० लाख ३४ हजार बजेट कायम भएकोमा ०८० जेष्ठ मसान्त सम्म १४ करोड ४२ लाख मात्र निकास भएको छ । एथेष्ट राजश्व वांडफांड बाट रकम प्राप्त नभएको ले यस आ.ब.मा स्विकृत कार्यक्रमहरु कार्यन्वयनमा रु ९ करोड ४८ लाख बजेट न्युन हुने अवस्थामा रहेको व्यहोरा जानकारी गराउदछु ।

चालु आर्थिक वर्षको जेष्ठ मसान्त सम्म चालु तर्फ रु ४१ करोड ८२ लाख मध्ये रु ३० करोड ७६ लाख अर्थात ७३.५५ प्रतिशत खर्च र पूँजिगत तर्फ ५० करोड ५४ लाख मध्ये रु २३ करोड ८७ लाख अर्थात ४७.२४ प्रतिशत खर्च भएको छ ।

सभाका अध्यक्ष एवम् सदस्यज्यूहरु

माथी उल्लिखित उपलब्धीको संस्मरण गर्दै अव म आगामी आर्थिक वर्षको बजेटका उद्देश्य र प्राथमिकता हरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१. स्वास्थ्य उपचारहरुलाई प्रभावकारी बनाई समग्र स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर बृद्धि गर्ने ।

२."कृषि, पशुपालन,उद्यम र पर्यटनबाट आय आर्जन र रोजगार, शिक्षा स्वास्थ्य र पूर्वाधार विकासगरी जीवनस्तर सुधार " गर्ने मुल नाराका साथ प्रस्तुत नीति अनुसार बजेट र कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

३.शैक्षिक पुर्वाधार निर्माण लाई निरन्तरता दिदै सामुदायिक शिक्षालाई गुणस्तरिय बनाउने ।

४. समाजिक सदभाव वृद्धि गरी महिला बालबालिका फरक क्षमता भएका जेष्ठ नागरिक पिछडिएका बर्ग समुदायलाई मुलप्रवाहमा ल्याउने ।

५.आधारभुत शहरी तथा ग्रामिण पुर्वाधार निर्माणलाई सरकारी निजी क्षेत्र संग सहकार्य गरी पुर्वाधार निर्माण गर्ने ।

६. "स्वच्छ कालिका, हरित कालिका" नारालाई आत्मसात् गर्दै कालिका नगरपालिका भित्रको वन, वातावरण, वन्यजन्तुर जलाधार क्षेत्रको संरक्षण,पोखरी निर्माण, मूल तथा सिमसार संरक्षण, वन तथा वनस्पतिको संरक्षण र दिगो उपयोग मार्फत आय आर्जन,उपयोग,रोजगारी सिर्जनागर्ने ।

७. मह, च्याउ,केरा, रैथाने कोदो, फापर र पिंडालु जस्ता कालिकाका स्थानीय उत्पादनहरूको बजारीकरण र पहिचानका लागि "मेक इन कालिका" प्रतिक चिन्ह राखी ब्राण्डिङ तथा बजारीकरण गर्ने ।

८. नगरपालिकाको कार्यालय देखी सवै वडा कार्यालयसम्म पुग्न पक्की सडक निर्माण र नगर यातायात गुरुयोजना बमोजिम सडक सञ्जालको विस्तार, स्तरोन्नती, मर्मत सम्भार का कार्यहरू ।

९. निशुल्क हटलाईन नम्बर मार्फत जनगुनासो सङ्कलन तथा सुनुवाई , नागरिक सहायता कक्षबाट प्रदान गर्ने र प्रत्यक्ष गुनासो सम्बोधनका लागि "जनतासँग नगरप्रमुख" कार्यक्रम सञ्चालन तथा भ्रष्टाचार विरुद्ध शुन्य सहनशीलता अपनाइनेछ । भ्रष्टाचारजन्य क्रियाकलापको निगरानी तथा कारवाहीको लागि नागरिक समाज तथा सामुदायिक सङ्घसंस्थासँग हातेमालो गरिने कार्यको लागि निति अनुसार कार्यक्रम तय भएको ।

सभाका अध्यक्ष एवम् सदस्यज्यूहरू

उल्लेखित वजेटका उदेश्य र प्राथमिकता हरु तथा नगरपालिकाको निति र कार्यक्रमहरू लाई आत्मसाथ गर्दै आगामी आ.ब.०८०-०८१ को लागी राजश्व तथा अनुदान प्राप्तिको अनुमानका आधारहरूमा कूल वजेट ८१ करोड ७७ लाख ८० हजार को पेश गरेको छु । सोही अनुसार यस वजेटमा आन्तरिक आय (मालपोत रजिष्ट्रेशन र नदिजन्य समेत) तर्फ रु ११ करोड , राजश्व बाँडफाँड बाट रु १६ करोड ९६ लाख ९७ हजार, जनसहभागिता ,वेरुजु र अन्य आय बाट ६० लाख ,अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण संघीय सरकार तर्फ बाट ४२ करोड ७० लाख , अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण प्रदेश सरकार तर्फ बाट ३ करोड ६० लाख ८३ हजार, सडकवोर्ड बाट ४०लाख, जि.स.स बाट ५० लाख र गत वर्षको जिम्मेवारी सार्ने ६ करोड समेत समावेश गरी जम्मा रु ८१,७७,८०,००० । (एकासि करोड सतहत्तर लाख असि हजार)को वजेट आर्थिक वर्ष २०८०-०८१ को अनुमानित आय विवरण, आर्थिक ऐन २०८० मा समावेश गरी पेश गरेको छु । आन्तरिक आम्दानी

मा ४ करोड वृद्धि गर्ने प्रक्षेपण गरीएको ले यस वर्ष राजस्व वृद्धि वर्षको रूपमा लिइ निति तथा कार्यक्रम अनुसार जनप्रतिनिधी र कर्मचारीको सहकार्यमा राजस्व अभिवृद्धि अभियान संचालन गरीने छ ।

सभाका अध्यक्ष एवम् सदस्यज्यूहरू

विनियोजन तर्फ शसर्त अनुदान संघीय सरकार तर्फ २६ करोड ९६ लाख, शसर्त अनुदान प्रदेश सरकार तर्फ २ करोड १९ लाख ८२ हजार , विशेष अनुदान संघीयसरकार तर्फ १ करोड ५० लाख , समपुरक अनुदान संघीय सरकार तर्फ ७५ लाख बजेट शसर्त अनुदानका शिर्षकहरूमा विनियोजन गरीएको छ ।

वडाहरू लाइ नगरपालिका बाट समयमा नै बजेटको सिलिङ् पठाइएको थियो सोही अनुसार वडा सिलिङ् र वडा लाइ दिइएको नगर स्तरिय सिलिङ् तर्फका कार्यक्रम हरुमा १४ करोड ४९ लाख ८५ हजार पेश गरेको छु । पुर्वाधार विकास तर्फ १३ करोड ५० लाख ६२ हजार छुट्टाएकोमा मध्ये गौरवको योजना लाइ ९करोड १० लाख विनियोजन गरेको छु । अधुरा र क्रमागत योजना लाइ समयमा सम्पन्न गराउने निति अनुसार १ करोड ७० लाख रुपैया छुट्टाएको छु । यसैगरी आर्थिक विकास तर्फ का कार्यक्रम हरुमा १ करोड ३४ लाख ६५ हजार , नगर विपद्,बन तथा फोहर मैला वातावरण व्यवस्थापन १ करोड ४७ लाख, सुरक्षा तथा शासन (नगर प्रहरी बल) तर्फ ५० लाख, कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक खर्च तर्फ १० करोड, शिक्षा युवा तथा खेलकुद मा २ करोड ५७ लाख ४१ हजार ,स्वास्थ्य तर्फ १करोड २८ लाख ४५ हजार,समपुरक तथा संघसंस्था साझेदारी तर्फ १ करोड ८५ लाख,उद्योग तथा उद्यमशिलता विकास तर्फ २१ लाख , भवन,भूमि तथा वस्तिविकास ६२ लाख, सुचना प्रविधि, राजस्व सुधार कार्यक्रम २९ लाख, महिला बालबालिका क्षेत्र र सामाजिक सुरक्षा तर्फ ५२ लाख विनियोजन गरी जम्मा ८१ करोड ७७ लाख ८० हजार को बजेट विनियोजन ऐन २०८० मा समावेश गरी पेश गरेको छु ।

यस बजेट निर्माण गर्ने क्रममा सहयोग गर्नुहुने सम्पुर्ण जन प्रतिनिधीहरू प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगाएत सम्पुर्ण कर्मचारीहरू राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरू लगायत सबैमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद !!!